

Sygn. akt IV K 590/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 lipca 2018 r.

Sąd Rejonowy Szczecin - Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie w IV Wydziale Karnym w składzie :

Przewodniczący : SSR Radosław Lorenc

Protokolant : Agata Lipniewska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniach 21 marca 2017 r., 11 maja 2017 r., 12 października 2017 r., 22 maja 2018 r. i 05 lipca 2018 r.

sprawy

W. K.

s. G. i K. z d. Z.

ur. (...) w S.

PESEL (...)

oskarżonego o to, że:

w nieustalonym czasie, lecz nie później niż w dniu 18 lutego 2016 roku w S. udzielił pomocy nieustalonej osobie w doprowadzeniu M. K. (1) do niekorzystnego rozporządzenia własnym mieniem w kwocie 2732 zł, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, w ten sposób, że założył rachunek bankowy w (...)o numerze (...), a następnie za kwotę 200 zł udostępnił nieznaną osobie możliwość korzystania z ww. rachunku bankowego, na który pokrzywdzony wpłacił ww. kwotę pieniędzy tytułem zapłaty za towar zakupiony za pośrednictwem (...)od osoby podszywającej się za sprzedającego o nicku „(...)”

to jest o czyn z art. 18 § 3 kk w zw. z art. 286 § 1 kk

orzeka

I uniewinnia oskarżonego W. K. od popełnienia zarzucanego mu czynu;

II na podstawie art. 632 pkt 2 kpk koszty postępowania ponosi Skarb Państwa.

Sygn. akt IV K 590/16

UZASADNIENIE

W. K. był od 16 listopada 2015 r. posiadaczem rachunku bankowego w (...)o numerze (...).

W związku z trudną sytuacją finansową postanowił wystawić dostęp do tego rachunku w ramach bankowości elektronicznej na sprzedaż, co też uczynił na początku 2016 r. na portalu internetowym (...). Pod koniec stycznia skontaktował się z nim nieznaną mu mężczyzna, zainteresowany tą ofertą, proponując mu, że będzie jemu płacił określony procent od wpływów na konto. W. K. nie zgodził się na te warunki, oświadczając, że interesuje go tylko sprzedaż konta. W końcu wyżej wymienieni doszli do porozumienia i w zamian za udostępnienie danych do obsługi rachunku bankowego (...) wspomniany mężczyzna miał W. K. przekazem pocztowym przesłać 250 zł. W związku

z tym, że ów mężczyzna chciał pozostać anonimowy, umówili się, że w dyspozycji przekazu wpisze fikcyjne imię i nazwisko. Na prośbę tego mężczyzny W. K. dokonał jeszcze w dniu 16 lutego 2016 r. zmiany telefonicznych danych kontaktowych przypisanych do przedmiotowego konta, to jest wskazał numer telefonu + (...) podany mu przez tego mężczyznę. W. K. nie interesował się w jakim celu mężczyzna ten potrzebuje jego konta. Sądził, iż może ma on zajęcia komornicze i w ten sposób chce uniknąć egzekucji.

Dowód:

- wyjaśnienia oskarżonego, k. 120 – 121, 163 - 164
- historia rachunku na płycie CD, k. 44,
- informacja z (...), k. 43,-44,
- historia rachunku, k. 50,
- informacja z (...), k. 95-97 akt (...).

Niedługo potem mężczyzna ten na portalu (...) złożył ofertę sprzedaży ekspresu automatycznego m-ki (...) za kwotę 495 złotych. Na ogłoszenie to odpowiedział B. W.. Zgodnie z ustaleniami z tym mężczyzną B. W. przelał ww. kwotę na konto bankowe (...), lecz mimo tego nie otrzymał w zamian wylicytowanego towaru. W związku z tym, iż konto bankowe zarejestrowane było na W. K. zostało wszczęte przeciwko niemu postępowanie karne o pomocnictwo do przestępstwa oszustwa.

Dowód:

- akt oskarżenia, k. 279,

Dysponent rachunku W. K. złożył również ofertę sprzedaży komputera stacjonarnego za cenę 2.700 zł na portalu (...). Na ofertę tę odpowiedział w dniu 18 lutego 2016 r. M. K. (1), który zgodnie z dyspozycją zamieszczoną w ogłoszeniu wspomnianą kwotę, powiększoną o koszty przesyłki w wysokości 32 zł, uiścił na przedmiotowe konto numer (...). Mimo tego komputer ten nie został mu przesłany.

W związku z powyższym M. K. (1) złożył zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa na jego szkodę, a z uwagi na fakt, że M. K. (2) był formalnym posiadaczem rachunku bankowego, na który wpłynęły wyłudzone od niego pieniądze, wszczęto przeciwko niemu postępowanie karne w niniejszej sprawie.

Dowód:

- zeznania M. K. (1), k. 2 – 3,
- zeznania E. M., k. 29 – 30,
- wydruk oferty, k. 7,
- dane kontaktowe kontrahenta, k. 13,
- informacja od Grupy (...) sp. z o.o., k. 17 – 25,
- historia rachunku na płycie CD, k. 44
- korespondencja mailowa, k. 8 - 11
- potwierdzenie wykonania przelewu, k. 12

- informacja od (...)SA, k. 62 – 67,

W dniu 21 lutego 2016 r. osoba, której oskarżony sprzedał dostęp do swego konta internetowego również za pomocą portalu (...) umieściła ogłoszenie o sprzedaży wzmacniacza (...) za kwotę 1.025 złotych. Na ofertę tę odpowiedział J. R., który wpłacił ww. kwotę na przedmiotowe konto bankowe numer (...) i nie otrzymał w zamian ww. urządzenia. W. K. wyrokiem nakazowym Sądu Rejonowego w Ełku z dnia 04 listopada 2016 r. w sprawie (...) z dnia 04 listopada 2016 r. został uznany za winnego popełnienia tego czynu wspólnie i w porozumieniu z tą inną osobą. Podobna sytuacja miała miejsce też w dniu 18 lutego 2016 r., gdzie przy pomocy tego konta bankowego została oszukana K. R., która skorzystała z oferty umieszczonej na portalu (...) na zakup laptopa marki L., za który przelała kwotę 1.624 złotych nie otrzymując w zamian tego urządzenia. W. K. został wówczas skazany za dokonanie tego przestępstwa wyrokiem Sądu Rejonowego w B. z dnia (...) w sprawie (...).

Dowód:

- kopia akt (...)SR w E., k. 203-262,

- akta (...),

- odpis wyroku (...), k. 283-284.

Dostęp do konta, który udostępnił W. K. został zablokowany przez Bank (...). Mężczyzna, któremu dane do obsługi konta udostępnił oskarżony skontaktował się z nim domagając się jego odblokowania. W. K. udał się w dniu 29 lutego 2018 r. do banku, gdzie poinformowano go, iż zostanie ono odblokowane, gdy zwróci środki na nim znajdujące, gdyż były one przebrane na nie, lecz ze wskazaniem, że na rzecz innego odbiorcy. W. K. dał dyspozycję aby przebrać te środki na kwoty 4.500 zł, 5 zł, 7.000 zł, 5 zł, 873 zł oraz 5 zł Konto to nadal nie zostało odblokowane, o czym ponownie poinformował go ten sam mężczyzna, któremu udzielił dostępu do niego. Gdy udał się do banku sytuacja powtórzyła się co do jednej transakcji. Uzyskał on wówczas informacje z działu bezpieczeństwa banku, że sprawa została skierowana do organów ścigania. Mężczyzna, któremu odsprzedał dostęp do konta skontaktował się z nim wielokrotnie telefonicznie mając do niego pretensję, iż konto bankowe jest nadal zablokowane. Oświadczył on wówczas W. K., że winny jest mu on 21.000 złotych. Po tym nie kontaktował się z nim.

- wyjaśnienia oskarżonego, k. 104-105,

- historia rachunku, k. 50.

- informacja z (...), k. 96 akt (...).

W. K. ma skończone 51 lat. Jest kawalerem i ojcem dwojga małoletnich dzieci, które znajdują się na jego utrzymaniu. Posiada wykształcenie podstawowe. Obecnie pracuje jako listonosz, zarabiając 1.200 zł miesięcznie. Nie posiada żadnego majątku. W przeszłości był karany sędownie za czyny z art. 286 § 1 kk.

Dowód:

- wyjaśnienia oskarżonego, k. 120,

- dane dot. stanu majątkowego oskarżonego, k. 124,

- dane osobopoznawcze, k. 107,

- informacja z KRK, k. 97,

- karta karna, k. 142,

- odpisy wyroków, k. 150, 282 – 285.

Oskarżony W. K. przesłuchiwany w postępowaniu przygotowawczym i na rozprawie nie przyznał się do zarzucanego mu czynu. Wyjaśnił, iż założył konto bankowe, ponieważ chciał z niego korzystać, jednak w związku z problemami finansowymi postanowił je sprzedać, zamieszczając ofertę w tym przedmiocie na portalu (...). W swoich wyjaśnieniach opisał okoliczności, dotyczące tej transakcji, wskazując, że zgłosił się do niego nieznany mu mężczyzna, zainteresowany tą ofertą. Zaprzeczył, jakoby miał świadomość, że mężczyzna ten nabywając od niego konto bankowe, wykorzysta je w celu oszukiwania innych osób. Jak podał, miał z nim kontakt jedynie poprzez Internet i wiadomości SMS. Wyjaśnił też, że nie jest jedyną osobą, która sprzedaje swoje konto i według jego wiedzy służy to np. osobom, które mają zajęcia komornicze. Wskazał, iż gdy powziął od tego mężczyzny informację, iż dostęp do konta został zablokowany udał się do banku, aby to wyjaśnić. Wskazano mu, że wynika to z tego, iż środki na jego konto były przelane, lecz nie on był wskazywany jako odbiorca. W związku z tym dał polecenie zwrotu tych środków. Mężczyzna, któremu sprzedał dostęp do konta miał – jak wynika z treści jego wyjaśnień – pretensję do niego, iż konto jest zablokowane i powiedział mu, że jest w związku z tym winny mu jest 21.000 złotych. Na rozprawie wyjaśnił także, iż sprzedaży kont bankowych w sumie dokonał dwukrotnie (k. 164 in fine oraz akta (...)).

W świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego w ocenie Sądu nie sposób było przypisać oskarżonemu sprawstwa i winy w zakresie zarzucanego mu przestępstwa. Sąd uznał za wiarygodne wyjaśnienia oskarżonego, biorąc pod uwagę zarówno ich konsekwencję, logiczność, jak i brak innych dowodów, które mogłyby jednoznacznie i skutecznie zaprzeczyć sformułowanej przez niego wersji, wedle której nie miał świadomości, że udostępniając swoje konto nieznanemu mężczyźnie, będzie ono wykorzystane w przestępczym celu. Sąd nie miał żadnych podstaw, aby nie dać wiary powyższemu twierdzeniu oskarżonego tym bardziej, że zgodnie z zasadami doświadczenia życiowego nie wszystkie osoby, umawiające się na korzystanie z cudzych rachunków bankowych mają zamiar posłużenia się nimi w oszukańczych celach. Sąd zgadza się z oskarżonym, że niejednokrotnie jest to spowodowane niemożnością korzystania z własnego rachunku z uwagi na zajęcia komornicze i w celu obejścia tej przeszkody praktykowane jest odpłatne korzystanie z rachunków, prowadzonych dla innych osób. W. K., udostępniając nieznanemu mu osobie możliwość korzystania z ww. rachunku miał więc prawo sądzić, że np. z taką sytuacją ma do czynienia w analizowanym przypadku. Ponadto, jak już wspomniano, brak jest jakichkolwiek dowodów, które zaprzeczałyby jego twierdzeniom, tłumaczącym owe działania.

Z pewnością dowodem takim nie są zeznania pokrzywdzonego M. K. (1), które Sąd uznał wprawdzie za wiarygodne, albowiem były one logiczne i wewnętrznie spójne. Nie wynika z nich jednak w żaden sposób, aby W. K. miał jakikolwiek związek z oszustwem, dokonany na jego szkodę. Wynika z nich jedynie bezsporna okoliczność, że sprawca wyłudzenia pieniądze polecił wpłacić mu na uprzednio „sprzedany” przez oskarżonego rachunek bankowy. Żadne inne dane sprzedającego nie wskazują na jego powiązania z W. K., co mogłoby sugerować jego wiedzę odnośnie celu, w jakim jego konto może zostać wykorzystane. Tymczasem aby móc przypisać komukolwiek pomocnictwo do przestępstwa, którego dopuściła się inna osoba pomocnik musi mieć świadomość, do jakiego konkretnego, a nie hipotetycznego czynu zabronionego może udzielić pomocy, godząc się na to (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 marca 2018 r. w sprawie dnia II KK 354/17) . Taka sytuacja w realiach niniejszej sprawie nie zachodzi.

Na marginesie należy wskazać, iż nie bez znaczenia pozostaje to, że oskarżony był skazywany w innych postępowaniach za pomocnictwo, a nawet za dokonanie oszustwa w związku z udostępnieniem przedmiotowego konta bankowego innej osobie. W ocenie Sądu ekscesy tej osoby nie mogą powodować odpowiedzialności oskarżonego, gdyż w przeciwnym razie mógłby on odpowiadać za pomocnictwo do czynów tej osoby, co do których w ogóle nie miał informacji i pozostawałby w dużo gorszej sytuacji aniżeli sprawca główny, który mógłby odpowiadać np. za 1 czyn popełniony w warunkach czynu ciągłego, bądź wymierzony mu jedną karę w ramach ciągu przestępstw.

Podczas konstruowania stanu faktycznego Sąd pominął zeznania K. K. oraz J. K., albowiem nie posiadali oni żadnej wiedzy, przydatnej dla rozstrzygnięcia w sprawie.

Brak było również zastrzeżeń, co do wiarygodności dowodów z dokumentów, które zostały sporządzone przez właściwe osoby i zgodnie z prawem, a żadna ze stron nie kwestionowała ich wiarygodności. Trzeba w tym miejscu wskazać, iż dowód w postaci historii rachunku bankowego potwierdza pośrednio, iż oskarżony nie miał zamiaru dokonania

oszustwa lub pomocnictwa do oszustwa na rzecz kogokolwiek. Otóż, gdy powziął informację, iż na koncie znajdują się środki, które nie były mu należne polecił dokonania ich zwrotu (vide k. 50 oraz informacja z (...), k. 96 akt (...)).

Mając na uwadze powyższe należy stwierdzić, iż przeprowadzone postępowanie dowodowe nie dało podstaw do przypisania W. K. winy w zakresie zarzucanego mu czynu. Poczynione przez Sąd ustalenia co do motywów działania oskarżonego nie wskazują bowiem na zaistnienie po jego stronie znamion przestępstwa z art. 18 § 3 kk w zw. z art. 286 kk, z uwagi na brak w jego zachowaniu realizacji strony podmiotowej tego przestępstwa.

Oszustwem według art. 286 § 1 kk jest motywowane celem korzyści majątkowej doprowadzenie innej osoby do niekorzystnego rozporządzenia mieniem przez wprowadzenie jej w błąd albo wyzyskanie błędu lub niezdolności do należytego pojmowania przedsięwziętej czynności. Elementy przedmiotowe oszustwa muszą przy tym mieścić się w świadomości sprawcy i muszą być objęte jego wolą. Sprawca nie tylko musi chcieć uzyskać korzyść majątkową, lecz musi także chcieć w tym celu użyć określonego sposobu działania lub zaniechania. Nie można uznać za wypełnienie znamion strony podmiotowej oszustwa sytuacji, w której chociażby jeden z wymienionych wyżej elementów nie jest objęty świadomością sprawcy. Brak jest również realizacji znamion strony podmiotowej w przypadku, gdy sprawca chociażby jednego z wymienionych elementów nie obejmuje chęcią, lecz tylko nań się godzi. Oszustwo z punktu widzenia znamion strony podmiotowej może być bowiem popełnione wyłącznie z zamiarem bezpośrednim, obejmującym zarówno cel, jak i sposób działania sprawcy (wyrok SN z 22 listopada 1973 r., III KR 278/73, OSNPG 1974, nr 7, poz. 81).

Zgodnie zaś z art. 18 § 3 kk odpowiada za pomocnictwo, kto w zamiarze, aby inna osoba dokonała czynu zabronionego, swoim zachowaniem ułatwia jego popełnienie, w szczególności dostarczając narzędzie, środek przewozu, udzielając rady lub informacji; odpowiada za pomocnictwo także ten, kto wbrew prawnemu, szczególnemu obowiązkowi niedopuszczenia do popełnienia czynu zabronionego swoim zaniechaniem ułatwia innej osobie jego popełnienie. Warto w tym miejscu przytoczyć wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 8 lutego 2017 r., II AKa 199/16, w świetle którego: „Odpowiedzialność karna pomocnika oparta jest na obiektywnym ułatwieniu popełnienia czynu zabronionego. Aby można było mówić o pomocnictwie, musi ono realizować wszystkie jego elementy. Zamiar musi być udowodniony i opierać się na konkretnych dowodach, nie może być domniemany. Precyzyjne ustalenie zamiaru jest o tyle istotne, albowiem pomocnictwo musi dotyczyć działań podjętych po wyrażeniu przez inną osobę zamiaru popełniania określonego czynu, działania muszą być podjęte w tym konkretnym celu, a nie jako przy okazji.” Pomocnik – jak wskazano już we wcześniejszej części uzasadnienia - musi mieć zatem świadomość, do jakiego konkretnego czynu zabronionego może udzielić pomocy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 marca 2018 r. w sprawie dnia II KK 354/17) .

Poczynione przez Sąd ustalenia co do całokształtu towarzyszących działaniu oskarżonego okoliczności nie mogą prowadzić do wniosku, że oskarżony na ich podstawie mógł i powinien był przypuszczać, że udostępniając swoje konto bankowe innej osobie, ułatwi jej popełnienie czynu zabronionego z art. 286 § 1 kk na szkodę M. K. (1). Jak wskazano we wcześniejszych rozważaniach, W. K. umieścił ofertę umożliwienia korzystania ze swojego rachunku bankowego na ogólnodostępnym portalu internetowym, a zatem wspomniany sprawca, działający na szkodę M. K. (1), nie zgłosił się do niego w „podejrzanych” okolicznościach. Nie ma ponadto żadnych dowodów, jakie świadczyłyby o tym, że chociażby przewidywał możliwość dokonania czynu z art. 286 § 1 kk przez tę osobę. Ocena ta jest niezależna od wyroków skazujących, które zapadały wobec oskarżonego W. K. w związku z udostępnieniem dostępu do przedmiotowego konta tej nieznannej osobie, a która dopuszczała się szeregu innych przestępstw.

Z tych względów Sąd uniewinnił oskarżonego od popełnienia zarzucanego mu czynu.

Wobec takiego rozstrzygnięcia koszty procesu ponosi Skarb Państwa, stosownie do treści art. 632 pkt 2) kpk.